

Hankinnan ja luetteloinnin prosessien
kehittäminen Jyväskylän
kaupunginkirjastossa
2013-2014

JYVÄSKYLÄ

Tavoitteet:

Hankkeen tavoitteena on saada aineistot mahdollisimman nopeasti ja tehokkaasti asiakkaiden käyttöön ja yksinkertaistaa kirjastossa tehtäviä työketjuja

Asiakkaan näkökulmasta:

Uutuuksien nopeampi saatavuus

Kirjaston näkökulmasta:

Työnkulkua hidastavien työvaiheiden vähentäminen.
Tehokkaat ja laatua tuottavat prosessit

Hankkeen osallistujat

- Opetus- ja kulttuuriministeriö myönsi hankkeelle 10.000 euron erityisavustuksen
- hankkeen toteuttivat Jyväskylän kaupunginkirjasto ja BTJ yhdessä
- sparraajakirjastoina kertomassa omista käytännöistään olivat Kajaanin ja Tampereen kaupunginkirjastot

Työskentelytavasta

- Neljään eri workshopiin osallistui ohjausryhmän (3+3 henkilöä) lisäksi BTJ:ltä 10 henkilöä ja Jyväskylästä 16 henkilöä
- Workshopin menetelmä ei ollut osallistujille ennestään tuttu, menetelmän avulla saatiin kuitenkin prosessit hyvin kuvattua
- Erityisenä haasteena oli tarkastella kriittisesti ja innovatiivisesti omia prosesseja

Nykytilanteesta kävi työpajoissa ilmi että:

- työtavat ja –menetelmät vaativat paljon työaika ja niihin osallistuu lähes puolet kirjaston työntekijöistä
- luetteloinnin prosessi poikkeuksellisen hyvin resursoitu
- työprosessin ”läpimenoaika” uutuuksineiston osalta voi kestää pisimmillään kuukausia, prosessissa useita hidasteita
- lopputulos varsinkin luetteloinnin osalta erittäin laadukas

Kehittämiskohteiksi / ratkaistaviksi ongelmiksi valikoituivat:

BTJ:

1. Luetteloinnin kokonaisuuden tarkastelu, virheet & ajantasaisuus paremmin asiakkaiden toiveita vastaaviksi
2. Kehitystyö asiasanoituksen parantamiseksi sekä ammattilaisen että kuluttajan näkökulmasta
3. Aktiivinen toiminta Melinda-projektissa, jotta ratkaisu palvelee parhaalla mahdollisella tavalla yleisten kirjastojen tarpeita
4. Saatavuustiedon ajantasaisuuden parantaminen
5. Asiakkaan avoimista tilauksista ja tilausten statuksesta viestimisen kehittäminen
6. Aktiivinen tietojärjestelmien kehitystyö yhteistyössä asiakkaiden ja muiden toimijoiden kanssa tavoitteena mahdollisimman automaattisesti ja sujuvasti liikkuvat informaatiovirrat

Kehittämiskohteiksi / ratkaistaviksi ongelmiksi valikoituivat:

Jyväskylän kaupunginkirjasto:

1. Työketjun nopeuttaminen, uutuuksien ”läpimenoajan” lyhentäminen
2. Turhien työvaiheiden vähentäminen
3. Kokoelmatyön uudistaminen
4. Muovituksen ruuhkautumisen estäminen
5. Valtakunnallisten uudistusten huomioiminen luetteloinnissa

Tavoite 1: työketjun nopeuttaminen, uutuuksien ”läpimenoajan” lyhentäminen

Ratkaisu: Aurora hidastanut entisestään tilaamista ja toimittamista. Luetteloinnin merkittävä nopeutuminen ei toteudu ennen valtakunnallista kokonaisuudistusta. Muovitus ulkoistettu. Työketju nopeutuu kokoelmatyön uudistamisen (kohta 3) avulla.

Tavoite 2: Turhien työvaiheiden vähentäminen

esim. laskujen määrän vähentäminen

uutuusaineiston laskuja vuodessa n. 960 kpl. Talouskeskus perii kustakin 4,76 €, vuodessa 6.500 €. Työaikaa kuluu laskun asiatarkastajalta, tiliöijältä ja hyväksyjältä.

Ratkaisu: toimitusvälejä harvennettu. Koontilaskutukseen siirtyminen olisi tuonut lisätyötä asiatarkistukseen

Tavoite 3: Kokoelmatyön uudistaminen

Uutuusvalintaa tekee 25-30 henkilöä. Uutuudet valitaan ”omaan kokoelmaan” vaikka muuttuvat osaksi kelluvaa yhteiskokoelmaa jo kahdessa vuodessa. Muuhun kokoelmatyöhön, mm. poistoihin ei jää riittävästi aikaa. Nykymalli osittain keskitetty, osittain hajautettu. Valintaa tehdään osittain asiakaspalvelupisteissä, mikä heikentää asiakaspalvelun laatua. Valintaan käytetään paljon esimiesten työaikaa.

Ratkaisuehdotus (kokoelmatiimi): valinta keskitetään ja siirrytään kelluvaan yhteiskokoelmaan myös uutuuksien osalta. Aloitetaan aikuisten kaunokirjallisuudesta.

Valitsija päättää kuinka monta kappaletta kutakin kirjaa otetaan kirjastolaitokseen ja kirjat valitaan suoraan yhteiskokoelmaan. Kotiosastoja ei enää ole.

Jos uutuusniteisiin ei ole varauksia, jotka määrittelisivät lähtöpisteen, hankinta jakaa uutuuskirjat lähtöpistelistan avulla. Näin toimitaan tällä hetkellä äänikirjojen ja kielikurssien kanssa.

Mahdolliset hyvät puolet:

- todella merkittävä työnsäästö valinnassa ja hankinnan eri työvaiheissa
- kuljetukset vähenevät, koska kotiosastoja ei enää ole
- asiakkaat kelluttavat lähikirjastoihin aineistoja, joita niihin ei ehkä muuten hankittaisi: kokoelman yllätyksellisyys & mahdollisuus tehdä löytöjä lisääntyä

Mahdolliset huonot puolet:

- aineisto keskittyy
- lähikirjastojen kokoelma ei vastaa asiakkaiden tarpeita
- työntekijöiden tehtäväkuva kapeutuu
- kuljetukset lisääntyvät
- henkilökunta käyttää/joutuu käyttämään työaikaan valinnan sijaan aineiston takaisinkutsuihin, koska hyllyssä halutaan olevan tarjolla tiettyjä aineistoja

Meneillään kelluvan testikokoelman kokeilu. Tavoitteena on tutkia esimerkkiteosten avulla, miten uusi ja uudehko aikuisten kaunokirjallisuus liikkuu yksiköiden välillä, jos niteiden omistavana yksikkönä on yhteiskokoelma (JSA.)

Testikokoelman avulla arvioidaan erityisesti sitä, tapahtuuko uutuuskirjallisuuden osalta hyllyjen tyhjentymistä (pienet yksiköt) ja/tai teosten kasautumista (suuret yksiköt). Entä kasvavatko jonkun toimipisteen varausjonot?

Seuraamme myös, miten kellutus vaikuttaa kuljetuksiin. Tätä arvioidaan vertaamalla varausjonojen purkuun hankitun niteen ja yksikölle kiinnitetyn niteen liikkeitä.

Testin loputtua elokuussa 2014 päätetään, minkälaista valinnan mallia tiimi jatkossa suosittelee: valitaan kirjat yksiköittäin vai valitaan kirjat suoraan kellumaan.

Kokoelmatiimin vetäjä vastaa tulosten raportoinnista, tiimiläiset arvioivat lopputuloksen. Johtoryhmä päättää jatkosta.

Tavoite 4: Muovituksen ruuhkautumisen estäminen

Ratkaisu: Muovitus ulkoistettu Sovatek Oy:lle 3.2.2014 alkaen. Muovituspalvelu kilpailutetaan kesällä 2014.

Tavoite 5. Valtakunnallisten uudistusten huomioiminen luetteloinnissa

Luetteloinnin valtakunnallinen uudistaminen (mm. konsortion synty ja Melindan eteneminen) yhdenmukaistaa luettelointikäytäntöjä ja sääntöjä. Keskitetty ratkaisu toisi säästöjä kuvailutyössä. Työ nopeutuu ja tehdään vain kerran. Metatietojen yhteiskäytön myötä muiden tekemän työn hyödyntäminen helpottuu.

BTJ:ltä saatuja luettelointitietoja ei muuteta enää omaan tietokantaan vaan ilmoitetaan korjaustarpeesta BTJ:lle. Näin korjaukset menevät suoraan BTJ:n tietokantaan ja Fennicaan.

ratkaisu: tarvitaan valtakunnallinen kokonaisuudistus. Tulkaa apuun, konsortio ja Melinda

